

NACIONĀLAIS OBJEKTS: LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

Latvijas nacionālā bibliotēka (LNB) ir dibināta 1919.gada 29. augustā ar īpašu Latvijas Republikas Ministru kabineta lēmumu. Pirmā bibliotēkas ēka atradās Lielajā Jaunielā 26. Pirmais LNB direktors bija Jānis Misiņš, pašlaik LNB direktors ir Andris Vilks. Kopš 1920.gada LNB krātuvēs nonāk ikvienas Latvijā iespiestas grāmatas tā saucamais *obligātais eksemplārs* un citur pasaulē izdotās grāmatas, kas Latvijā tiek ievestas bez muitas nodokļiem. Pašlaik bibliotēkā kopumā glabājas vairāk nekā 4 milj. grāmatu 50 valodās, bet brīvās pieejamības zonā atrodas 350 000 grāmatu. Gadu gaitā bibliotēka ir atradusies dažādās Rīgas ēkās, pazīstamākā no tām ir bibliotēkas ēka Kr. Barona ielā 14. Jau 20.gs beigās bija skaidrs, ka LNB ir nepieciešama jauna ēka, kas atbilstu visām 21.gs. prasībām.

LNB jaunās ēkas celtniecība sākās 2008. gada jūnijā Mūkusalas ielā 3. Bibliotēkas ēku jeb *Gaismas pili* projektējis pasaulē atzītais latviešu izcelsmes arhitekts Gunārs Birkerts (ASV), un tā ir viena no nozīmīgākajām kultūras būvēm 21. gadsimtā Latvijā. *Gaismas pils* un tās infrastruktūra ļauj bibliotēkai sniegt pamatpakalpojumus un organizēt savas norises, bet arī nodrošina platformu visdažādāko sadarbības partneru aktivitātēm. Valstij tā izmaksāja 114,6 miljonu latu. 2014. gada vasaras sākumā tā tika oficiāli nodota ekspluatācijā un pieņēma pirmos apmeklētājus. *Gaismas pils* saņēma 2015. gada balvu Rīgas arhitektūrā.

Iekārtošanās jaunajā ēkā tika iesākta 2014.gada 18.janvārī ar akciju "Gaismas ceļš – Grāmatu draugu ķēde", kad, spītējot aukstumam, vairāk nekā 14 000 cilvēku no visas Latvijas un ārzemēm – Baltijas valstīm, Vācijas, Zviedrijas, Šveices, ASV, Krievijas u.c. - , kā arī 800 bibliotekāri no rokas rokā nodeva grāmatas, lai tās varētu izvietot jaunās ēkas ātriņā Tautas grāmatu plauktā, kas slejas 5 stāvu augstumā un ir viens no bibliotēkas interjera elementiem.

Piecu stundu laikā no LNB vecās ēkas K. Barona ielā 14 uz jauno ēku Mūkusalas ielā 3 no rokas rokā, cilvēkiem dziedot un gavilējot, sirsnīgā atmosfērā tika pārnestas aptuveni 2000 grāmatas. Katra no grāmatām ir kāda cilvēka dāvinājums LNB – tā ir personīgi nozīmīga un īpaša grāmata, kuras titullapā ierakstīts vēstījums vai personisks stāsts, kas saistās ar konkrēto izdevumu.

Pirmā grāmata, kas akcijā "Gaismas ceļš – Grāmatu draugu ķēde" ceļu uz jaunajām mājām sāka, bija 1825.gadā Sanktpēterburgā latviešu valodā izdotā Bībele, ko bibliotēkai uzdāvinājis grāfs Lambsdorfs. Savukārt pēdējā un visilgāk pa cilvēku rokām ceļojusī akcijas grāmata bija Pētera Upenieka "Balandnieki".

LNB *misija* ir veicināt radošu kultūras un zinātnes mantojuma izmantošanu, atbalstot Latvijas izaugsmi, bet *pamatuzdevums* ir nacionālās literatūras krājuma veidošana, mūžīga glabāšana un tā ilglaicīgas pieejamības nodrošināšana. LNB darbības galvenais akcents ir atbalsts augstākajai izglītībai, pētniecībai un mūžizglītībai, aktivitātes un literatūra bērnu lasīt veicināšanai.

LNB krājuma tematiskais profils ir humanitārās un sociālās zinātnes. Izdevumi svešvalodās tiek komplektēti visās zinātņu nozarēs, ņemot vērā arī citu Latvijas lielo zinātnisko bibliotēku krājumu specializāciju.

Bibliotēkā darbojas multimediju centrs, Pasaku istaba bērniem, telpas mācībām un pasākumiem, grupu un individuālās darba kabīnes ar datortehniku, kurai ir pieeja internetam, klusas lasītavas un atpūtas zonas.

Bibliotēkas krājuma daudzveidību un bagātību atspoguļo tās *speciālie krājumi*: Letonika, Baltijas Centrālā bibliotēka, retās grāmatas un rokraksti, bērnu literatūra, periodiskie izdevumi, notis un mūzikas literatūra, skaņu ieraksti, kartogrāfiskie izdevumi, sīkiespieddarbi un attēlizdevumi. Sociālo zinātņu, Humanitāro zinātņu, Juridiskās literatūras un likumdošanas lasītavās, Uzziņu un informācijas centrā atrodama jaunākā, aktuālākā un pieprasītākā speciālā nozaru literatūra. Šo lasītavu krājumi ik gadu tiek atjaunoti un papildināti ar vairāk nekā 3000 jaunu Latvijas un ārzemju izdevumu. Lasītāju rīcībā ir liels uzziņu literatūras krājums: enciklopēdijas, vārdnīcas, rokasgrāmatas, bibliogrāfijas un citi izdevumi.

Lai padarītu plašāk pieejamas LNB glabātās kultūrvēsturiskās vērtības, kopš 2006. gada tiek veidota *Latvijas Nacionālā digitālā bibliotēka "Letonica"*, tā ir ilgtermiņa valsts programma, kuras misija ir padziļināt sabiedrības zināšanas par Latvijas kultūru, vēsturi, ģeogrāfiju un tautsaimniecību. Projekta mērķis ir nodrošināt Latvijas Nacionālās bibliotēkas un citu atmiņas institūciju krājumu digitalizāciju, padarot tos pieejamus internetā. Šobrīd digitālajā bibliotēkā atrodamas laikrakstu, attēlu, karšu, grāmatu, nošu un skaņu ierakstu kolekcijas. Tās veidošanā iesaistītas ne tikai "atmiņas institūcijas", bet arī paši lietotāji. "Letonica" un tās lietotāji ir Eiropas digitālās bibliotēkas TEL (The European Library) un Europeana pilntiesīga daļa.

LNB izsniedz literatūru izmantošanai tikai LNB lasītavās, izņēmums ir abonementi.

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОБЪЕКТ: ЛАТВИЙСКАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА

Латвийская Национальная библиотека (ЛНБ) была основана 29 августа 1919 года согласно решению Кабинета Министров Латвийской Республики. Первое здание библиотеки находилось по адресу Большая Яуниела 26.

Нынешним директором библиотеки является Андрис Вилкс. С 1920 года в хранилище ЛНБ поступают как книги, напечатанные в Латвии, так и за ее пределами. В настоящее время в библиотеке хранится более 4 млн. книг (из них 350 тыс. доступны посетителям) на 50-ти языках.

За время своего существования библиотека успела сменить несколько зданий, самое известное из них находилось на улице Кр. Барона 14. К концу 20 века здание ЛНБ уже не соответствовало нуждам 21 столетия.

Строительство нового здания началось в июне 2008 года на улице Мукусалас 3. Здание библиотеки, так же известное как Замок света, проектировал известный американский архитектор латвийского происхождения Гунарс Биркерте. Строительство обошлось государству в 114,6 млн. латов.

ЛНБ - одно из самых значимых построек 21 века в Латвии. Замок света с его инфраструктурой позволяет ЛНБ как оказывать основные услуги, так и организовывать различные мероприятия, а также обеспечивает платформу для сотрудничества с различными партнерскими организациями.

В начале лета 2014 года библиотека начала свою работу. Завоз книг в новое здание начался 18 января 2014 года в качестве акции «Путь Света – Цепь Друзей Книг», в ходе которой свыше 14 000 человек со всей Латвии и из других стран передавали из рук в руки книги, для которых была создана специальная полка высотой в 5 этажей, также являющаяся элементом интерьера, в атриуме нового здания.

В течение 5 часов из старого здания библиотеки в новое было переправлено примерно 2000 книг. Каждая книга — личный подарок человека в ЛНБ, важный и очень личный. На титульной странице каждой книги написано либо послание читателю, либо личная история.

Первая книга, переданная из рук в руки в новое здание ЛНБ графом Ламбсдорфом в ходе данной акции, была изданная в Санкт-Петербурге в 1825 году Библия на латышском языке. Последняя, на данный момент, подаренная библиотеке книга Петера Упениека «Balandnieki».

Миссия ЛНБ — просвещать людей, обращать их к свету, привлечь внимание к знаниям и предложить людям расширить свой кругозор, а основная задача стоит в создании новой латвийской литературы и охраны ее.

NATIONAL OBJECT: LATVIAN NATIONAL LIBRARY

Latvian National Library was founded on 29 August 1919. The first library building was located on Lielajā Jauniela 26. The first director of the library was Jānis Misiņš, in the current time Andris Vilks is holding this rank. Nowadays, over 4 million books on 50 different languages is being kept here, 350 000 of them are at free access.

For many years Library was located in different Riga buildings, the most well-known of them was located on Kr. Barona ielā 14. At the end of the 20th century it became obvious, that the library was outdated, and needed new, modern construction. In 2008 new a construction of new building was started. This project (also called "Light Castle") was really expensive: it costed 114,6 million lats. "Light Castle" is built upon Gunars Birkerts's (Latvian-American well-known architect) project.

"Light Castle" reminds of Baltic Sea waves and Riga Bay, and, sometimes, sand dunes. Facade looks like old churches' spires, which are located in Riga's Old part. Construction was finished on 20 December 2013, and on summer 2014 Library was officially opened for visit, and first visitors were welcomed. The first books were brought to the library in 18 January 2014, during the action "Gaismas ceļš - Grāmatu draugu ķēde". The goal of the action was to give people an opportunity to bring very own, important for them books, that mean a lot to them. Every such a book has got short dedication to reader, or own story on it's first page, written by the original bookkeeper. Specially for that kind of books, library has got special bookshelf, located in the atrium, which is as high as five-storied building. The first book, that was gifted to Library, was Bible in Latvian language, released in 1825 in Saint-Petersburg. It was personal gift from count Lambsdorf.

The main point of Latvian National Library is to bring knowledge to humans, help with development of science and culture in Latvia. The main emphasis is made for higher education, research. The library has a multimedia center, a room for children, booths with computers, which have internet access, a reading room and a peaceful relaxation area.